

תפקיד שבו שימש עד 1972, השנה שבה מת יוסף ספיר. שימחה ארליך, העסקן הקטן מסניף תל-אביב, הפך לבעל-הבית של מנגנון המיפלגה.

אמביציה לשילטון

בד כבוד עם פעילותו הפוליטית, הקים את מיפעל האופי טיקה שלו. בתקופה שבה כיהנו יוסף ספיר כשר-המיסחר והתעשייה וסרלין כשר-הבריאות בממשלת מפא"י, הוא קיבל רשויות ייבוא למכונה לעיבוד ערשות למיסקפיים. ביחד עם צילה, אשתו, הוא הקים מיפעל קטן, שנשאר עד היום מיפעל מישפחתו. לזכותו ייאמר שהוא אף פעם לא הגדיל את המיפעל, ומעולם לא דרש הכרה כמפעל מאושר, מעולם לא דרש הלוואות ממשלתיות. אשתו ניהלה למעשה את העסק והתמחתה בו, כאשר הוא היה מעורב בעיקר בצד הפיננסי. כשגבר בנו, אבי, הוא נכנס לעבודה במיפעלם של הוריו, וכיום הוא מנהל אותו.

חברו של ארליך במיפלגה הליי ברלית אומר עליו: "מעולם לא היו האשמות נגדו בענייני כספים. האמני ביציה של ארליך היתה יותר לשילטון מאשר לכסף, שנים רבות לא התעניין בפירסום ולא בכיבודים רשמיים."

אחרון הציונים הכלליים

עמיקם שפירא, יועצו וסמנכ"ל מישרד-החקלאות, אומר: "מעולם לא היה לי קליינט כליכך קשה כמו ארליך, בכל מה שקשור ביחסי-ציבור. בבקשות שקיבל להעניק ראינות, וסירב, אפשר למלא ארכיון שלם. לא אחת הכנתי טיקי הסברה, והוא היה מבטל אותם על הסף. תרמיתו הציבורית לא עניינה אותו".

הוא עצמו אמר פעם ליצחק ברמן: "מה שמעניין אותי זה השילטון, לא הכבוד ולא הכסף. אני אוהב להיות מאחורי הפרגוד, למשוך בחוטים. בהדרגות אחרת אמר: 'אבי, זיכרונו

כדי לאפשר לסרלין להשתלט עליו, כאשר ערק, חל קרע גם בינו ובין שיף. זה נשאר נאמן למחנה סרלין, ובשלב מאוחר יותר פרש מפעילות מיפלגתית. מעמדו של ארליך כעסקן בסניף התל-אביבי החל מתבסס. הוא כונה אז בשם "הטבח הראשי" והתחיל להתמך חות באחד השטחים שבהם הצטיין עד יומו האחרון: שידוך בין הסיעות, השקטת-הרוחות-זמיתון.

בוועידת-המיפלגה ב-1968 הצליח להשיג תמיכה של קבוצות רבות, וחיזק את מעמדו. באותה ועידה נבחר לתפקיד ראש המזכירות הארצית,

מאוחר יותר התקדם שלב נוסף: ראש עיריית רמת-גן, דאן, אברהם קריניצי, מינה אותו לתפקיד הממונה על כוח-האדם בעיריית רמת-גן, למרות שלא היה תושב העיר. ארליך התגורר במשך 30 שנה באותה הרירה ברחוב פינקס בצפון תל-אביב.

יחד עם זאת הוא לא מיתן את פעילותו בסניף התל-אביבי של ה-מיפלגה. הוא הרחיב אותה, ושניים לאחר מכן הצליח להיבחר כחבר מועצת עיריית תל-אביב מטעם מיפלגתו. מתפקיד חבר המועצה הצליח להגיע, בתקופת כהונתו של ראש העירייה חיים לבנון, לתפקיד סגן ראש-העירייה.

באותה תקופה שאף ארליך להגיע לתפקיד ראש סניף תל-אביב של הציונים-הכלליים. אחד מאותם ששמו לו רגלים היה יוסף תמיר, שטען כי לארליך אין כישורים מתאימים ל-תפקיד זה. בין תמיר וארליך שררה יריבות, והם לא דיברו ביניהם במשך שנים ארוכות. שניהם מילאו פיהם מים, ומעולם לא הסכימו לדבר על הסיבה שגרמה לריב. אולם פעם, בשעה של דיכרוך, בתקופת היותו שרי-האוצר, כאשר חזר וטען באוזני מקורביו כי אינו מקבל גיבוי מהממשלה, סיפר ארליך כי הריב בינו ובין תמיר פרץ כאשר נודע לו כי תמיר מנסה לחתור תחתיו ולקחת ממנו את תפקיד סגן ראש-עיריית תל-אביב.

בעל-הבית של המיפלגה

בתקופת המהפכה במיפלגת הציונים-הכלליים הוא היה אחד מעוזריו של יוסף סרלין, אך כאשר נוכח לדעת כי משתלם לו יותר לתמוך במחנהו של יוסף ספיר, הוא לא חשב פעמיים. ערק למחנה היריב והעביר יחד איתו את התמיכה של רוב הקבוצות בסניף תל-אביב. העריקה שלו גרמה להרמת גבות.

ביחד עם עסקן בשם מרדכי שיף הוא עשה עד אז ככל יכולתו כדי לחזק את מעמדו של סרלין בסניף התל-אביבי. הוא ושיף כוננו בשם "ווג השרים". תפקידם העיקרי התבטא בסילוקם של עסקנים קטנים מהסניף,

לאט-לאט, ובעבודת-נמלים, מן התחתית ועד לצמרת. עלייתו של האיש היא בלתי-מובנת. כאשר שואלים כיום אישים, שהכירוהו במשך שנים רבות, איך קרה שמדרגת עסקן קטן בסניף הציונים-הכלליים בתל-אביב הגיע לתפקיד הנכבד של סגן ראש-הממשלה ויושב-ראש המיפלגה הליברלית הם מתקשים להסביר. שימחה ארליך נולד ב-1915 כי עיירה בשם באחובה ליד לובלין שבפולין. אביו, יצחק ארליך, היה אחד מראשי הקהילה היהודית בעיר. על שם אמו, בת-ישבע, נקראת בתו בת 34-הנמצאת כעת ביחד עם בעלה, יונתן גולן, הנדסאי בתעשייה האווירית, בשנת-הלימודים בארצות-הברית.

הוא לא היה בעל השכלה רשמית. חבריו במיפלגה הליברלית טוענים כי למד בחדר, וכי לא אהב להרחיב את הריבוי על ילדותו בפולין. במיפלגה הליברלית, מיפלגה של אקדמאים

בשנות החמישים שכן מישרד סניף תל-אביב של הציונים הכלליים ברחוב המלך ג'ורג', בקומת-קרקע שהשקיפה על גרמאיר. חבורת הילדים שנהגה לשחק בגן הפריעה לעבודת המישרד, ובקשות עוברי-המעלה של הילדים שלא להרעיש לא הועילו עד שיום אחד איתר שימחה ארליך, עסקן קטן ובלתי-יחשוב, את השוכן הראשי ואמר לו: "שמע, אני רוצה לעשות איתך עסק. אני אתן לך ככל יום שיש חבילת-סוכריות, ותמור רת זה במשך כל השבוע תיקח את הכנופיה שלך ותשחקו בצד השני של הגן".

השוכן הראשי, עדי אמוראי, לימים חבר-כנסת וחבר ועדת-הכספים, הסכים לעיסקה. שימחה ארליך היה סוחר בניישמות. עם ילדים נהג לעשות עסקים. הוא אהב לנהל עיסקות, לבשל בישולים, לקשור קשרים ולנהל מהלכים. הוא

"ארליך חשש בכנות מני שרון. הוא האמין, ששרון מסוגל להשליט מישטר דיקטטורי, וכשאמר ששרון יכניס אותו למחנה ריכוז, הוא לא התבדח"

ועורכדיין, זה לא היה כבוד גדול לא להיות בעל השכלה רשמית", אמרו. אחרי שלמד בחדר עבר לשיבה, וב-1938 עלה ארצה, ועבר כפועל חקלאי בפרדסי נסיציונה. זמן קצר לאחר מכן הכיר את צילה ונשא אותה לאשה. מאוחר יותר נולד בנו אבי, שהוא היום בן 38, והעובד כמנהל מיפעל-האופטיקה מטלוקס שבבעלות המשפחה. הוא והבת בת-ישבע העניקו לארליך ביחד חמישה נכדים, שאליהם היה קשור במיוחד. הוריו ובני-משפחתו ניספו בשואה.

פעילותו של ארליך בסניף הציונים הכלליים החלה בשנות ה-50. הוא היה עוזר למוזכר הסניף בתל-אביב. בי-מיסגרת תפקידו זה עסק בקבלת חברים חדשים לסניף כאן התחיל למעשה לכבס את כוחו.

קשה להסביר

שלא ברמויות אחרות בפר ליטיקה הישראלית. לא הוצגה שימחה ארליך מלמעלה. הוא צמח

בין ז'בוטינסקי ולוי שמחה ארליך במצורת זאב. בי-תקופת הבחירות להסתדרות, עומד מתחת לתמונתו של מנהיג התנועה זאב ז'בוטינסקי ומועמד הליכוד למזכ"ל ההסתדרות דויד לוי. בתמונה למעלה: ארונו של שימחה ארליך מוצב בבנייני האומה בירושלים, והציבור האבל עובר על פניו.